

Tema 1.- Explica en quina mesura el context sociopolític dels anys posteriors a la Guerra Civil fins als anys 70 condiciona la producció narrativa de l'època.

1936-1939: Guerra Civil Espanyola. 1939: Instaureció Dictadura franquista.

CONSEQÜÈNCIES

Pèrdua llibertats democràtiques.

Persecució llengua i literatura en català (considerades mostres de separatisme).

Repressió legal per a fer desaparèixer el català de la vida pública. Amb el temps, la persecució del català va fent-se menys radical.

1. DESINTEGRACIÓ DEL CIRCUIT LITERARI CATALÀ

Fins a 1946 : prohida l'edició en català.

Escriptors a l'exili.

A pesar de les dificultats de la censura i de les infraestructures, gràcies a traduccions de novel·les estrangeres, **arriben tendències europees** que orienten alguns autors. Les dues tendències més importants són:

- Existencialisme (més filosòfic que literari)
- Realisme compromés.

També hi haurà propostes al marge (Mercè Rodoreda, Llorenç Villalonga, Pere Calders i Manuel de Pedrolo).

A poc a poc, s'intenta consolidar el mercat literari (primer clandestinament, després, de vegades, oficialment) mitjançant:

- ⇒ Editorials i col·leccions
- ⇒ Premis (Premi Joanot Martorell : després serà el Sant Jordi).
- ⇒ Mecanatge de burgesos i d' Associacions culturals: assumeixen despeses i subvencionen traduccions d'alguns autors.
- ⇒ Revistes : seran clandestines fins a l'aparició de *Serra D'Or* (1959).
- ⇒ Crítica literària: exercida per escriptors no professionals.

Consolidació del mercat literari i aparent *normalització* : anys 60.

Procés del circuit literari català: des de la **supervivència en la clandestinitat** fins a l'aparent **aparent normalització** als anys 60.

2. Creació d'una LITERATURA DE L'EXILI (Autors que escriuen des de França o Amèrica del Sud). Guerra i Exili (Decisiu als anys 40): concepció molt personal d'algunes obres i necessitat de transmetre l'experiència.

Tendències:

⇒ Vivències de la guerra i contacte/xoc amb un nou món (impacte de la nova cultura de l'exili). Reflexió sobre el sentit de la vida i la condició humana, provocada per l'exili.

Pere Calders: *Gent de l'alta vall, Aquí descansa Nevarés, L'ombra de l'atzavara.*

Lluís Ferran de Pol, *Abans de l'alba.*

Avel·lí Artís –Gener, *Paraules d'Opòton el Vell.*

⇒ Obres més estrictament testimonials: Pere Calders, *Unitats de xoc*, Avel·lí Artís –Gener, *556 Brigada mixta*, Joaquim Amat-Piniella, *KL Reich*

3. REIVINDICACIÓ DEL REALISME

Tendència (iniciada abans de la guerra i a Europa) que respon a una proposta de denúncia de la situació per part dels intel·lectuals progressistes. Ús d'un realisme més ideològic que literari. Objectiu: “*Andare verso il popolo*”: relatar la situació dels sectors socials més desposseïts. Tendències molt variades. Destaquen dues tendències: el NEOREALISME I EL REALISME HISTÒRIC.

3.1. EL NEOREALISME DE LA DÈCADA DELS 50

Pretenen mostrar fragments de la vida amb veracitat, centrats en ambients humils, amb intenció de denúncia solidària. Personatges tipus del moment de l'època (*ací i ara* del moment) amb menys presència del narrador, que evita valorar per a una major objectivitat.

Josep Maria Espinàs inicia el Neorealisme amb les seues aportacions als 50.

Estanislau Torres realitza les seues aportacions al final de la dècada.

EL REALISME DELS 60

A partir de 1963 es constitueix un programa vertaderament realista i afecta sobretot a la poesia, en menor mesura a la narrativa o el teatre. Model semblant al

Neorealisme, afegint un protagonista col·lectiu i amb les tècniques narratives de la *Generació perduda* nord-americana .

Amb peculiaritats personals no sempre realistes: Baltasar Porcel.

3.2. LA RECREACIÓ DEL REALISME DECIMONÒNIC

Enric Valor i *L'ambició d'Aleix*, amb trets realistes decimonònics (anàlisi de l'evolució del personatge condicionat per la societat que l'envolta), però amb un narrador difícilment objectiu, ja que el seu enfocament és idealista, cosa molt allunyada del realisme del s.XIX.

4. NARRATIVA PSICOLÒGICA

Centrada especialment en la introspecció i la interioritat dels personatges.

⇒ Mercè Rodoreda i Llorenç Villalonga

5. NARRATIVA D' INFLUÈNCIA EXISTENCIALISTA

Existencialisme: origen alemany, represa francesa (Albert Camus, Simone de Beauvoir). En literatura catalana, s'adapta el model existencialista a les necessitats. No es segueix el model de novel·la existencialista. Temes: mort i llibertat.

⇒ Maria Aurèlia Capmany i Josep Iborra.

6. NOVEL·LA CATÒLICA

Molt relacionada amb la psicològica, ambdues comparteixen la preocupació per les inquietuds morals de la persona. Aprofundeixen en l'ànima dels personatges. Hi ha una interrogació sobre la virtut i el pecat, el Bé i el Mal, etc.

⇒ Joan Sales , *Incerta glòria*. Blai Bonet.

7. NARRATIVA ONÍRICA

També anomenada "*la realitat del somni*", d'influència surrealista. Fusió i convivència de la realitat i el sobrenatural. **Es rebutja el tractament directe de la realitat i s'explica a través de la simbologia i el mite.** Contràriament al realisme, consideren superior l'oníric, la imaginació, però arrelada en la realitat quotidiana.

⇒ Joan Perucho, *Amb la tècnica de Lovecraft*

⇒ Jordi Sarsanedas, *Mites*.

PROPOSTES INDIVIDUALS I PERSONALS: LES DE MAJOR QUALITAT I INNOVACIÓ : MERCÈ RODOREDA, MANUEL DE PEDROLO, PERE CALDERS (creador sobretot de contes amb un concepte molt propi de versemblança) I LLORENÇ VILLALONGA. ÉS DIFÍCIL ENCABIR-LOS EN CAP MODEL I ALHORA HI SÓN PRESENTS EN DIVERSES TENDÈNCIES.